

Jak Izrael unika jurysdykcji ICC

Co by było, gdyby Międzynarodowy Trybunał Karny (ICC), którego zadaniem jest ściganie najcięższych zbrodni na świecie, okazał się bezsilny wobec sprytnego unikania odpowiedzialności przez jedno państwo? Izrael przekształcił zasadę komplementarności ICC w tarczę, utrudniając niezależne śledztwa za pomocą pozornych dochodzeń. Ten esej ujawnia, jak Izrael wykorzystuje tę prawną lukę, stosuje podwójny system sprawiedliwości, który faworyzuje brutalnych osadników kosztem uciskanych Palestyńczyków, oraz opiera się na sankcjach USA, które paraliżują sędziów ICC poprzez SWIFT, Mastercard/Visa i listy zakazu lotów. Masakry Hind Rajab i ratowników medycznych w Rafah ukazują głębię tej strategii, domagając się pilnych działań międzynarodowych.

Wykorzystywanie zasady komplementarności

Zasada komplementarności ICC, zapisana w artykule 17 Statutu Rzymskiego, pozwala na interwencję tylko wtedy, gdy państwo jest „niechętne lub niezdolne” do rzetelnego ścigania zbrodni podlegających jego jurysdykcji. Izrael cynicznie wykorzystuje tę zasadę, przeprowadzając powierzchowne wewnętrzne śledztwa, które służą jako fasada, by udaremnić nadzór ICC. Masakra Hind Rajab w styczniu 2024 roku i masakra ratowników medycznych w Rafah 23 marca 2025 roku są przykładami tej taktyki. W przypadku Hind Rajab IDF początkowo zaprzeczał jakiegokolwiek odpowiedzialności, twierdząc, że w pobliżu miejsca, gdzie 6-letnia dziewczynka i jej rodzina zostali zabici przez ostrzał czołgowy, a karetka wysłana na ratunek została zniszczona, zabijając dwóch ratowników, nie było żadnych wojsk. Dopiero po przedstawieniu dowodów wideo i niezależnych śledztw przez Forensic Architecture, które udowodniły, że odpowiedzialny był czołg IDF, IDF przyznał się do „błędów”, ale nie postawiono żadnych zarzutów karnych – przeprowadzono jedynie wstępny przegląd, który uniewinnił żołnierzy. Podobnie w masakrze w Rafah IDF fałszywie twierdził, że pojazdy humanitarne były „podejrzane” i powiązane z Hamasem, zabijając 15 pracowników pomocy, w tym personel PRCS i ONZ, w ataku w stylu egzekucji. Nagrania wideo później zaprzeczyły tej narracji, zmuszając IDF do przyznania się do błędów, ale śledztwo z 20 kwietnia 2025 roku zakończyło się jedynie stwierdzeniem „nieprofesjonalnego postępowania”, odwołaniem zastępcy dowódcy i zdyscyplinowaniem innego bez odpowiedzialności karnej.

Te śledztwa nie są ani niezależne, ani rzetelne, opierają się na stronnich zeznaniach żołnierzy, ignorując dowody ofiar i raporty o prawach człowieka. Wzór IDF – rozpoczęcie 47 dochodzeń po wojnie w Gazie w latach 2008-2009 z mniej niż 1% aktów oskarżenia – podkreśla jego niechęć do rzetelnego ścigania. Izrael kwestionuje również autorytet ICC, podważając status państwowy Palestyny pomimo jej przystąpienia do Statutu Rzymskiego w 2015 roku, stanowisko odrzucone przez Izbę Wstępną I 21 listopada 2024 roku, kiedy potwierdziła jurysdykcję i wydała nakazy aresztowania Netanjahu i Gallanta. Najnowsze sankcje USA wobec sędziów ICC, ogłoszone 5 czerwca 2025 roku przez sekretarza stanu Marco Rubio, pogarszają tę sytuację. Skierowane przeciwko sędziom Solomy Balungi

Bossa, Luz del Carmen Ibáñez Carranza, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou i Beti Hohler, środki te blokują amerykańskie aktywa i nakładają zakazy podróży, prawdopodobnie zamrażając ich konta bankowe przez sieć SWIFT i zawieszając usługi Mastercard/Visa, jak widziano w przypadku zakłóconego dostępu prokuratora Khana. To wsparcie USA, zakorzenione w twierdzeniach o suwerenności, opóźnia postępowania ICC, umacniając unikanie odpowiedzialności przez Izrael jako celowe nadużycie komplement

Różne standardy sądownicze: Palestyńczycy kontra brutalni osadnicy

System sądowniczy Izraela działa jako narzędzie ucisku, wprowadzając podwójny reżim prawny, który narusza mandat Czwartej Konwencji Genewskiej dotyczący równej ochrony na terytoriach okupowanych. Palestyńczycy, w tym dzieci od 12. roku życia, podlegają zmilitaryzowanemu systemowi sądowiczemu, który karze drobne wykroczenia, takie jak rzucanie kamieniami, drakońskimi środkami. Defense for Children Palestine podaje, że co roku zatrzymywanych jest 500-700 dzieci, które doświadczają przemocy, izolacji i wymuszonych zeznań bez reprezentacji prawnej, jak udokumentowano w raporcie Human Rights Watch z 2015 roku o nadużyciach sił bezpieczeństwa. W 2022 roku zatrzymano 137 dzieci, a w 2023 roku odnotowano śmiertelny wzrost, w tym zabójstwa nieletnich przez snajperów, zgodnie z ujawnieniem The Guardian z 2024 roku. Te przypadki często kończą się więzieniem, naruszając Konwencję o Prawach Dziecka.

W ostrym kontraście brutalni izraelscy osadnicy – ponad 700 000 na Zachodnim Brzegu – działają w ramach prawa cywilnego, ciesząc się bezkarnością za grabież ziemi i ataki. Raport B'Tselem z 2021 roku, „Reżim supremacji żydowskiej”, opisuje, jak uzbrojeni osadnicy, wspierani przez placówki IDF, przejmują ponad 50% ziemi Zachodniego Brzegu poprzez podpalenia, pobicia i morderstwa. Atak podpalenia w Dumie w 2015 roku, w którym zginęła palestyńska rodzina, doprowadził do skazania jednego osadnika po latach opóźnień, podczas gdy inni uniknęli sprawiedliwości. Raport Addameer z 2023 roku potwierdza, że sądy wojskowe wykluczają osadników, którzy korzystają z łagodnych postępowań cywilnych lub ich braku, a Wysoki Trybunał Sprawiedliwości zatwierdza konfiskaty ziemi jako „środki bezpieczeństwa”. Ta dysproporcja umacnia system dominacji rasowej, co stanowi wyraźne naruszenie definicji apartheidu w Statucie Rzymskim.

Studia przypadków: Masakry Hind Rajab i ratowników medycznych w Rafah

Masakry Hind Rajab i ratowników medycznych w Rafah są miażdżącymi przykładami taktyk unikania odpowiedzialności przez Izrael. W styczniu 2024 roku Hind, 6-letnia dziewczynka, i jej rodzina zostali zabici przez ostrzał czołgowy IDF w Gazie, a próba ratunku karetką również została zaatakowana, zabijając ratowników Yousefa Zeino i Ahmeda al-Madhouna. IDF kłamał, twierdząc, że w pobliżu nie było żadnych wojsk, dopóki śledztwo Forensic Architecture z 2024 roku, poparte dowodami wideo i audio, nie udowodniło, że czołg strzelał z odległości 13-23 metrów. Nie postawiono żadnych zarzutów karnych – żołnierze zostali uniewinnieni pod pretekstem „nieprofesjonalnego postępowania”. Podobnie atak w Rafah z 23 marca 2025 roku doprowadził do egzekucji 15 pracowników pomocy, w tym personelu PRCS i ONZ, w ataku na karetki i pojazd ONZ. IDF fałszywie twierdził o powiązaniach z Hamasem, ale nagrania wideo z telefonu ratownika obaliły kłamstwo, pokazując pojazdy pod ostrzałem z włączonymi światłami. Śledztwo z 20 kwietnia 2025

roku stwierdziło jedynie „niepowodzenia zawodowe”, odwołując zastępcę dowódcy bez odpowiedzialności karnej, mimo że autopsje potwierdziły celowe zabójstwa.

Te przypadki podkreślają wzór Izraela: kłamanie, dopóki nie pojawią się niepodważalne dowody, a następnie przeprowadzanie pozornych śledztw, by uniewinnić sprawców, wykorzystując komplementarność do blokowania jurysdykcji ICC. Sankcje USA wobec sędziów ICC, zakłócające ich możliwości finansowe i podróże, dodatkowo umacniają tę bezkarność, czyniąc sąd bezsilnym do działania.

Podstawy prawne i międzynarodowe implikacje

Działania Izraela naruszają Konwencję o Apartheidzie i Statut Rzymski, określając apartheid jako systematyczne uciskanie jednej grupy rasowej przez drugą. Raporty Human Rights Watch z 2021 roku i Amnesty International z 2022 roku stwierdzają, że polityka Izraela spełnia ten próg, powołując się na dyskryminujące prawa, ograniczenia ruchu i zabójstwa. Specjalny Sprawozdawca ONZ w 2022 roku potwierdził apartheid na terytoriach okupowanych, co Izrael odrzuca jako polityczne. Niezdolność ICC do obalenia tych pozornych śledztw – mimo nakazów z 2024 roku – jest pogarszana przez sankcje USA. Sieć SWIFT, pod jurysdykcją USA, zmusza globalne banki do zamrażania kont sędziów, podczas gdy Mastercard/Visa zawiesza usługi kredytowe, a umieszczanie na listach zakazu lotów ogranicza podróże, jak widziano w przypadku Khana. ICC i ONZ potępiają to jako atak na sprawiedliwość, a UE proponuje statut blokujący, ale unikanie odpowiedzialności przez Izrael trwa.

Unikanie jurysdykcji ICC przez Izrael to obliczona strategia, nadużywająca komplementarności do utrzymania dwupoziomowego systemu prawnego, który uciska Palestyńczyków, jednocześnie chroniąc osadników i żołnierzy. Masakry Hind Rajab i w Rafah, z ich zdemaskowanymi kłamstwami i uniewinnieniem winy, wraz z sankcjami USA paraliżującymi sędziów ICC, są niepodważalnym dowodem tego reżimu. Społeczność międzynarodowa musi działać – domagać się niezależnych śledztw, nałożyć kontrsankcje i egzekwować nakazy ICC – aby rozebrać tę strukturę przypominającą apartheid i zapewnić sprawiedliwość ofiarom.